

Prof. Dr. Ömer EKMEKÇİ
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe KÖME AKPULAT
Dr. Öğr. Üyesi Ledün AKDENİZ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HUKUKU

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASIYA ÖNSÖZ	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER	XI
KISALTMALAR.....	XXXI

BİRİNCİ BÖLÜM İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU'NUN KİŞİ VE FAALİYET BAKIMINDAN KAPSAMI

I. HER ÇALIŞANIN SAĞLIK VE GÜVENLİK KORUMASINA ALINMASI AMACI	1
II. KAPSAMA ALINAN KİŞİLER VE FAALİYETLER.....	4
A. Çalışanlar.....	4
1. Kanunda Benimsenen Çalışan Kavramı	4
2. Kapsama Giren Çalışanlar ve Faaliyetler.....	5
a. İşçiler.....	5
b. Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri.....	7
B. Çıracak ve Stajyerler.....	10
C. İşverenler	11
D. İşveren Vekilleri	13

III. KAPSAM DIŐINDA BIRAKILAN KİŞİLER VE FAALİYETLER.....	15
A. Genel Olarak.....	15
B. Türk Silahlı Kuvvetleri, Genel Kolluk Kuvvetleri ve Milli İstihbarat TeŐkilatı MüsteŐarlıđının Faaliyetleri.....	21
C. Afet ve Acil Durum Birimlerinin Műdahale Faaliyetleri.....	21
D. Ev Hizmetleri.....	22
E. Çalışan İstihdam Etmeksizin Kendi Nam ve Hesabına Mal ve Hizmet Üretimi Yapanlar.....	23
F. Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik İnfaz Hizmetleri Sırasında, İyileŐtirme Kapsamında Yapılan İŐyurdu, Eğitim, Güvenlik ve Meslek Edindirme Faaliyetleri.....	24
IV. İŞYERİ KAVRAMI, İŐYERİNİN GİRDİĞİ TEHLİKE SINIFININ ÖNEMİ VE BELİRLENMESİ.....	26
A. İŞyeri Kavramı.....	26
1. Tanımı ve Kapsamı.....	26
B. İŐyerinin Girdiđi Tehlike Sınıfı.....	29
1. Tehlike Sınıfı Kavramı.....	29
2. İŐyerinin Girdiđi Tehlike Sınıfının Önemi.....	29
3. Tehlike Sınıfının Belirlenmesi.....	30
V. İSG KATİP SİSTEMİ.....	32
VI. İŐ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN ULUSLARARASI KAYNAKLARI.....	33

İKİNCİ BÖLÜM

İŐVERENLERİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. İŐ GÜVENLİĞİ UZMANI BULUNDURMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ.....	43
A. Genel Olarak.....	43
B. İŐ Güvenliği Uzmanının Tanımı ve Nitelikleri.....	43
C. Sertifikaya Sahip Olma Koşulları.....	44

D. İş Güvenliği Uzmanlığı Belgesi	44
1. Belge Sınıflandırması	44
2. Sektörel İş Güvenliği Uzmanlığı Belgesi.....	46
E. İş Güvenliği Uzmanının Görev Yapabileceği İşyerleri	47
F. Bazı İşyerlerinde İş Güvenliği Uzmanı Bulundurma Yükümlülüğünün Başlangıcı.....	48
G. İş Güvenliği Uzmanının Asgari Çalışma Süreleri.....	49
H. İş Güvenliği Uzmanının Görevleri.....	50
I. İş Güvenliği Uzmanının Yetkileri.....	53
J. İş Güvenliği Uzmanının Yükümlülükleri.....	53
K. İş Güvenliği Uzmanının Sorumluluğu.....	54
L. Onaylı Defter	57
1. Tanzim Edilmesi.....	57
2. İçeriği.....	58
3. Deftere Yazılmasının Tebliğ Yerine Geçmesi.....	59
II. İŞYERİ HEKİMİ BULUNDURMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	59
A. Genel Olarak.....	59
B. Çalışanlara İşyeri Hekimliği Hizmeti Sunulması.....	60
C. İşyeri Hekiminin Taşınması Gereken Nitelikler	61
1. Sınavda Başarı Göstermesi Gereken Hekimler	62
2. Sınavdan Muaf Tutulan Hekimler	62
3. İşyeri Hekimliği Görevinin İşverence Üstlenilmesi	63
D. İşyeri Hekiminin Görevleri.....	64
1. İşyeri Hekiminin Rehberlik Görevi	64
2. İşyeri Hekiminin Risk Değerlendirmesi Görevi.....	66
3. İşyeri Hekiminin Sağlık Gözetimi Görevi	66
4. İşyeri Hekiminin Eğitim, Bilgilendirme ve Kayıt Görevi. 68	
5. İşyeri Hekiminin İlgili Birimlerle İşbirliği Görevi.....	69
E. İşyeri Hekiminin Yetkileri.....	69
F. İşyeri Hekiminin Yükümlülükleri.....	70
G. İşyeri Hekiminin Mesleki Bağımsızlığı	72

H. İşyeri Hekiminin Sorumluluğu.....	73
I. İşyeri Hekimlerinin Çalışma Süreleri.....	74
J. İşyeri Hekiminin Hukuki Statüsü.....	75
III. DİĞER SAĞLIK PERSONELİ ÇALIŞTIRMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	78
A. Genel Olarak.....	78
B. Diğer Sağlık Personelinin Taşınması Gereken Nitelikler.....	78
C. Diğer Sağlık Personelinin Görevleri	79
D. Diğer Sağlık Personelinin Yetkileri	80
E. Diğer Sağlık Personelinin Yükümlülükleri	81
F. Diğer Sağlık Personelinin Sorumluluğu	81
G. Diğer Sağlık Personelinin Çalışma Süreleri	81
IV. İŞYERİ SAĞLIK GÜVENLİK BİRİMİ KURMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	82
A. Tanımı	82
B. Oluşumu	83
C. İşyeri Sağlık ve Güvenlik Biriminin Sağlaması Gereken Koşullar	83
D. İşyeri Sağlık ve Güvenlik Biriminin Görev, Yetki ve Sorumlulukları	84
E. Yükümlülüğe Uymamanın Yaptırımını	86
F. Yükümlülük Kapsamında Olmayan İşyerlerinde Sağlanması Gereken Koşullar	86
V. RİSK DEĞERLENDİRMESİ	87
A. Genel Olarak.....	87
B. Risk Değerlendirilmesinde Öne Çıkan Kavramlar	91
1. Risk ve Risk Değerlendirilmesi	92
2. Önleme	92
3. Ramak Kala Olay	92
4. Kabul Edilebilir Risk Seviyesi	93
C. Risk Değerlendirilmesi Ekibi.....	94

D. Risk Değerlendirilmesi Aşamaları.....	95
1. Tehlikelerin Tanımlanması.....	95
2. Risklerin Belirlenmesi ve Analizi.....	96
3. Risk Kontrol Adımları.....	97
4. Dokümantasyon.....	98
5. Risk Değerlendirilmesinin Yenilenmesi	98
E. Risk Değerlendirilmesinde Özel Durumlar.....	99
1. Büyük Endüstriyel Kaza Önleme Politika Belgesi veya Güvenlik Raporu Hazırlanması Gereken İşyerlerinde.....	99
2. Aynı Çalışma Alanında Birden Fazla İşveren Olması Durumunda.....	99
3. Alt İşveren İlişkisinin Kurulduğu İşyerlerinde	100
F. Çalışanların Bilgilendirilmesi	101
G. Risk Değerlendirilmesi Rehberleri.....	101
VI. SAĞLIK GÖZETİMİ	102
A. Sağlık Gözetimi Kavramı	102
B. Yükümlülüğün Kapsamı.....	104
1. Sağlık Muayenesinin Yaptırılması.....	104
a. İşe Giriş Sırasında.....	105
b. İş Değişikliğinde.....	105
c. Yeniden İşe Dönüşte.....	106
d. Periyodik Sağlık Muayenesi.....	106
2. Sağlık Raporu Alınması	108
a. Genel Olarak.....	108
b. Raporun İşyeri Hekiminden Alınması.....	109
c. Rapora İtiraz.....	111
C. Yaptırım	112
D. İstirahat Raporları	113
VII. İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞINI BİLDİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜ	116

VIII.ÇALIŞANLARIN BİLGİLENDİRİLMESİ.....	118
A. Genel Olarak.....	118
B. Çalışanların Bilgilendirilmesi Yükümlülüğü ile İlgili Düzenlemeler İçeren Bazı Yönetmelikler	120
1. Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	120
2. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği.....	121
3. İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	122
4. Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	122
5. Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik.....	123
6. Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik.....	124
7. Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik.....	124
8. Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik.....	125
9. Diğer Yönetmelikler.....	126
IX. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ	127
A. Genel Olarak.....	127
B. İşverenin Eğitim Yükümlülüğünün Kapsamı.....	128
C. İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri Türleri.....	129
1. İşe Başlama Eğitimi.....	129
2. Temel Eğitim.....	130
3. Uyarılma Eğitimleri.....	130
4. İlave Eğitim	131
5. Bilgi Yenileme Eğitimi.....	131
6. Uzaktan Eğitim	132
D. İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminde Özellik Arz Eden Durumlar	132

1. Geçici İş İlişkisi Kurulması Halinde.....	132
2. Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisi Kurulması Halinde	134
3. Özel Politika Gerektiren Grupların Eğitimi	135
4. Özel Görevi Bulunan Çalışanların Eğitimi.....	135
a. Çalışan Temsilcilerinin Eğitimi.....	135
b. Destek Elemanlarının Eğitimi.....	135
c. Çıracak ve Stajyerlerin Eğitimi.....	136
E. Eğitimin Maliyeti	136
F. Çalışanların Yükümlülükleri.....	137
G. Temel Eğitim Süresi	137
H. Eğitim Programlarının Hazırlanması.....	138
I. İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin Verilmesi ve Belgelendirilmesi	139
J. Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Mesleki Eğitim	139
X. ÇALIŞAN TEMSİLCİSİ BELİRLEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ ..140	
A. Genel Olarak.....	140
B. Çalışan Temsilcisinin Belirlenmesi.....	140
C. Çalışan Temsilcisi Sayısı.....	141
D. İşyerinde Yetkili Sendika veya Sendikalar Bulunması.....	142
E. Çalışan Temsilcisinin Yetki ve Yükümlülüğü.....	143
F. Çalışan Temsilcisinin Eğitimi	145
XI. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULU OLUŞTURMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	146
A. Genel Olarak.....	146
B. Yükümlülüğün Kapsamı	147
1. İşyerinde En Az Elli Çalışan Bulunması	147
2. Altı Aydan Fazla Süren Sürekli İşlerin Yapılması.....	147
3. Asıl İşveren - Alt İşveren İlişkisi Bulunan Hallerde Kurul Oluşturma Yükümü	148

a.	Asıl İşveren - Alt İşveren İlişkisinin Altı Aydan Fazla Sürmesi	148
b.	İşbirliğinin Çalışan Sayısına Göre Yapılması.....	148
c.	Asıl İşveren - Alt İşveren İlişkisinin Bulunmadığı Hallerde.....	150
4.	Aynı İşverene Ait Kurullar Arasındaki İlişki	150
C.	İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulunun Oluşumu.....	151
1.	Kurulda Yer Alacak Kişiler	151
2.	Kurulda Yer Alacak Kişilerin Atama veya Seçimle Belirlenmesi.....	152
D.	İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulunun Görev, Yetki ve Sorumlulukları	153
E.	İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu Üyelerinin Eğitimi	160
F.	İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarının Çalışma Usul ve Esasları	163
G.	İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulunun Yükümlülükleri.....	166
H.	Çalışanların Kurula Yardımcı Olma ve Kurul Kararlarına Uyma Yükümlülüğü.....	167
XII.	ACIL DURUM PLANLARI, YANGINLA MÜCADELE, İLK YARDIM VE TAHLİYE	167
A.	Acil Durum Planları, Yangınla Mücadele ve İlk Yardım	167
1.	İşverenin Yükümlülükleri.....	167
a.	Acil Durumların Belirlenmesi	168
b.	Acil Durum Planı Hazırlanması.....	169
i.	Genel Olarak	169
ii.	Aynı Çalışma Alanının Birden Fazla İşveren Tarafından Paylaşılması ve Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisinde Acil Durum Planları	171
iii.	Tatbikat Yapılması	171
iv.	Acil Durum Planlarının Yenilenmesi.....	172
c.	Çalışanların Görevlendirilmesi.....	172
d.	Diğer Yükümlülükler	176
e.	Yaptırım.....	177

2. Çalışanların Yükümlülükleri.....	178
B. Tahliye.....	178

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI KAVRAMLARI

I. İŞ KAZASI.....	181
A. Kavrama Genel Bir Bakış.....	181
1. İş Kazası Terimi.....	181
2. İş Kazası – Kusur İlişkisi.....	182
B. Sosyal Güvenlik Hukuku Bakımından İş Kazası.....	183
1. Sigortalılık.....	183
2. 5510 Sayılı Kanun'da İş Kazası Sayılan Haller	183
a. Sigortalının İşyerinde Bulunduğu Sırada Meydana Gelen Kazalar	183
b. İşveren Tarafından Yürütülmekte Olan Bir İş Nedeniyle.....	192
c. İşçinin Görevli Olarak Gönderilmesi Halinde Asıl İşini Yapmaksızın Geçen Zamanlarda.....	194
d. Emziren Kadın Sigortalının Çocuğuna Süt Vermek İçin Ayrılan Zamanlarda.....	198
e. Sigortalının İşveren Tarafından Sağlanan Bir Taşıtlı İşin Yapıldığı Yere Gidiş ve Gelişi Sırasında..	199
3. Sigortalının Bedenen veya Ruhen Engelli Hale Gelmesi veya Ölmesi.....	203
4. İş Kazasının Bildirimi.....	204
a. Bildirimin Amacı.....	204
b. Bildirimin Süresi ve Kapsamı	205
c. Bildirimin Şekli.....	207
C. Bildirimin Süresinde Yapılmamasının Yaptırımını	208

1. İş Kazasının Soruşturulması ve Tespiti.....	209
a. Genel Olarak.....	209
b. İş Kazasının Tespiti Davası.....	211
D. İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku Bakımından İş Kazası.....	213
1. 6331 sayılı Kanun'da İş Kazası Tanımı	213
2. 6331 Sayılı Kanun'da İş Kazasının Kayıt ve Bildirilmesi.....	217
a. İşverenin İş Kazasını Kayıt ve Bildirim Yükümlülüğü	217
b. Sağlık Hizmeti Sunucusunun İş Kazasını Bildirim Yükümlülüğü	219
3. 6331 Sayılı Kanun'da Sağlık Muayenesi ve İlave Eğitim.....	220
a. İşe Dönüşte Talep Üzerine Sağlık Muayenesi.....	220
b. İşe Dönüşte İlave Eğitim	220
4. Maden İşyerlerinde "Ölümlü İş Kazası"	221
II. MESLEK HASTALIĞI.....	221
A. Kavrama Genel Bir Bakış.....	221
B. Sosyal Güvenlik Hukuku Bakımından Meslek Hastalığı.....	225
1. Sigortalılık	225
2. İş ve Hastalık Arasında Nedensellik Bağı.....	226
3. Zararın Ortaya Çıkması.....	230
4. Meslek Hastalığının Bildirimi.....	230
5. Meslek Hastalığının Tespiti Süreci	231
i. Ön Tanı Süreci.....	232
ii. Tanı Süreci.....	233
iii. Kesin Tanı (Karar) Süreci.....	233
C. İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku Bakımından Meslek Hastalığı.....	240
1. 6331 sayılı Kanun'da Meslek Hastalığının Tanımı	240
2. 6331 sayılı Kanun'da Meslek Hastalığının Kayıt ve Bildirimi.....	242
a. İşverenin Meslek Hastalığını Kayıt ve Bildirim Yükümlülüğü	242

b. İşyeri Hekimi veya Sağlık Hizmeti Sunucusunun Meslek Hastalığını Sevk Yükümlülüğü	245
c. Yetkilendirilen Sağlık Hizmeti Sunucusunun Meslek Hastalığını Bildirim Yükümlülüğü	246
3. 6331 Sayılı Kanun'da Sağlık Muayenesi ve İlave Eğitim.	246
a. İşe Dönüşte Talep Üzerine Sağlık Muayenesi.....	246
b. İşe Dönüşte İlave Eğitim	247
4. Meslek Hastalığından Ayrılan Bir Kavram: İş ile İlgili Hastalıklar	247
5. Covid-19 Virüsü Bakımından Değerlendirmeler.....	249
a. İş Kazası Bakımından	250
b. Meslek Hastalığı Bakımından	253
c. Hastalık Bakımından.....	256
d. Kanaatimiz	258

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM İŞVERENİN SORUMLULUĞU

I. İŞVERENİN HUKUKİ SORUMLULUĞU	261
A. Genel Olarak.....	261
B. Sorumluluğun Sözleşmeye Aykırılıktan Doğan Sorumluluk Hükümlerine Tabi Olması	262
C. İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sonucunda Sigortalıya ve Hak Sahiplerine Yapılan Sosyal Sigorta Yardımlarına Genel Bir Bakış.....	265
D. İşverenin Sorumluluğu ve Bu Sorumluluğunun Niteliği.....	267
1. İşverenin Kurum Karşısında Sorumluluğu	267
a. İşverenin Kurum Karşısındaki Sorumluluğunun Ana Hatları.....	267
b. İşverenin Kurum Karşısında Kusursuz Sorumluluğu	279

2. İş Kazası veya Meslek Hastalığı Halinde Üçüncü Kişilerin Kurum Karşısındaki Sorumluluğu	280
3. İşverenin Sigortalıya ve Hak Sahiplerine Karşı Sorumluluğu	281
E. Kaçınılmazlık	299
II. İŞVERENİN CEZAI SORUMLULUĞU	312
A. İdari Para Cezası	312
1. İdari Para Cezalarında Kanunilik İlkesi.....	312
2. İdari Para Cezasını Gerektiren İhlaller ve İdari Para Cezasının Uygulanması.....	314
a. İdari Para Cezasını Gerektiren İhlaller	314
b. İdari Para Cezasının Uygulanması.....	317
c. Aynı Fiil İçin İki Ayrı İdari Para Cezası Verilip Verilemeyeceği Konusu.....	318
3. İdari Para Cezasını Vermeye Yetkili Makam	321
4. İdari Para Cezasından Sorumluluk	323
5. İdari Para Cezasının Ödenme Süresi ve Yeri.....	323
a. İtiraz Yoluna Başvurmadan Ödeme Halinde İndirim Uygulanması.....	324
b. İdari Para Cezasının Taksitlendirilmesi.....	325
c. İtiraz Edilmesinin Tahsilatı Durdurması.....	326
i. Kural.....	326
ii. İstisna.....	327
6. İdari Para Cezasında Zamanaşımı.....	327
a. Soruşturma Zamanaşımı	328
b. Yerine Getirme Zamanaşımı.....	329
7. İdari Para Cezasına Karşı İtiraz.....	330
a. Başvuru Yolu ve Yeri.....	330
b. Sulh Ceza Hakimliği'nin Kararına İtiraz.....	331
B. Türk Ceza Kanunu'ndan Doğan Sorumluluk	333
1. Genel Olarak.....	333
2. Failin Belirlenmesi.....	349

BEŞİNCİ BÖLÜM
İŞYERİNDE BAŞKA İŞVERENDEN HİZMET
ALINMASI DURUMUNDA İŞ SAĞLIĞI VE
GÜVENLİĞİ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNDE ASIL İŞVEREN –	
ALT İŞVEREN İLİŞKİSİ.....	367
A. Genel Olarak.....	367
B. Tanımı.....	368
C. Koşulları.....	373
D. Asıl İşveren- Alt işveren İlişkisinde İş Sağlığı ve	
Güvenliği Yükümlülükleri.....	375
1. Genel Bakış.....	375
2. Tehlike Sınıfının Belirlenmesi.....	376
3. İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatında Asıl İşveren Alt	
İşveren İlişkisi Bakımından Özel Olarak Düzenlenen	
Yükümlülükler.....	377
a. İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu Oluşturulması.....	377
b. İş Sağlığı ve Güvenliği Koordinasyonu	379
c. Çalışanların Eğitimi.....	379
d. Çalışanların Bilgilendirilmesi	382
e. Risk Değerlendirmesi	384
f. Diğer Yükümlülükler	385
4. Taraflar Arasındaki Sözleşmelerle Getirilen İş Sağlığı	
ve Güvenliği Yükümlülükleri.....	388
E. Asıl İşverenin, Alt İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği	
Yükümlülüklerine Aykırı Davranmasından Sorumluluğu	388
F. Kanuna Aykırı Olarak Kurulan Asıl İşveren Alt İşveren	
İlişkisinin İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Sonuçları	393
II. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNDE GEÇİCİ İŞ İLİŞKİSİ	397
A. Genel Olarak.....	397

B. Geçici İş İlişkisinde İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Genel ve Özel Hükümler	399
1. Eşit Davranma	399
2. Bilgilendirme	399
3. Eğitim	401
4. Sağlık Gözetimi.....	403
5. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Sunulması.....	405
6. Geçici İş İlişkisinde İş Kazası ve Meslek Hastalığının Bildirilmesi.....	405
C. İşveren ile Geçici İş İlişkisi Kurulan İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülüklerinden Birlikte Sorumluluğu	406

ALTINCI BÖLÜM

ÇALIŞANLARIN HAKLARI

I. ÇALIŞMAKTAN KAÇINMA HAKKI	413
A. Genel Olarak.....	413
B. Çalışmaktan Kaçınma Hakkının Şartları.....	415
1. Ciddi ve Yakın Tehlikenin Önlenebilir Olması Durumunda.....	418
2. Ciddi ve Yakın Tehlikenin Önlenemez Olması Durumunda.....	419
C. Çalışmaktan Kaçınma Hakkının Hükümleri.....	421
II. İŞ SÖZLEŞMESİNİ FESİH HAKKI.....	421
A. Genel Düzenleme	421
B. Düzenlemenin Kapsamı.....	422
C. Feshin Türü.....	423
D. Koşulları.....	423
E. Özel Düzenlemeler.....	425

YEDİNCİ BÖLÜM
ÇALIŞANLARIN İŞ SAĞLIĞI VE
GÜVENLİĞİ YÜKÜMLÜLÜKLERİ VE BU
YÜKÜMLÜLÜĞE AYKIRI DAVRANIŞIN
SONUÇLARI

I. ÇALIŞANLARIN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	427
A. Genel Olarak.....	427
B. Genel Yükümlülük: İş Sağlığı ve Güvenliğini Tehlikeye Düşürmemek	431
C. İş Sağlığı ve Güvenliği Talimatlarına Uymak ve Eğitimlere Katılmak.....	435
D. Üretim Araçlarını ve Kişisel Koruyucu Donanımları Doğru Kullanmak.....	436
1. Üretim Araçlarını Doğru Kullanmak	436
2. Kişisel Koruyucu Donanımları Doğru Kullanmak ve Korumak	437
E. İşverene ve Çalışan Temsilcisine Haber Vermek	439
F. İşbirliği Yapmak	440
G. Bağımlılık Yapan Maddeleri Kullanmamak.....	441
II. ÇALIŞANLARIN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÜKÜMLÜLÜĞÜNE AYKIRI DAVRANMASININ SONUÇLARI	445
A. Hukuki Sorumluluk	445
B. Cezai Sorumluluk.....	446
C. İş Sözleşmesinin Feshi.....	448
D. Disiplin Cezası.....	456

SEKİZİNCİ BÖLÜM
ÇALIŞAN KADINLARIN, ÇOCUKLARIN VE
ENGELLİLERİN KORUNMASI

I. ÇALIŞAN KADINLARIN KORUNMASI	459
A. Genel Olarak Kadın İstihdamı	459
B. Çalışan Kadınların Korunması Hakkında Uluslararası ve Bölgesel Düzenlemeler	460
1. BM Düzenlemeleri	460
2. ILO Düzenlemeleri	461
3. Avrupa Birliği Düzenlemeleri	463
C. Ulusal Düzenlemeler.....	465
1. Anayasa	465
2. Kanunlar ve Yönetmelikler.....	465
D. İş Hukukunda Kadınları Koruyucu Düzenlemeler.....	468
1. Eşitlik İlkesi Bakımından	468
2. Çalışma Yasakları ve Çalışmanın Sınırlandırılması.....	471
a. Yer ve Su Altında Çalıştırma Yasağı	471
b. Gece Postalarında Çalıştırma.....	472
c. Yaptırım.....	473
3. Gebelik ve Analık Durumunda Kadınların Çalıştırılması	474
a. Gebe ve Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarına İlişkin Düzenlemeler	474
b. Analık İzni ve Ücretsiz İzin Hakkı	481
i. Analık İzni	481
ii. Çalışma Süresinin Yarısı Kadar veya Altı Aya Kadar Ücretsiz İzin Hakkı	483
iii. Yaptırım.....	485
c. Süt İzni.....	485
d. Kısmi Süreli Çalışma	487

II. ÇALIŞAN ÇOCUKLARIN VE GENÇLERİN KORUNMASI	491
A. Çocuk Kavramı ve Çalışan Çocuklar	491
1. Genel Olarak	491
2. Çocuk Kavramı	492
B. Çalışan Çocukların Korunması Hakkında Uluslararası ve Ulusal Düzenlemeler.....	494
1. Uluslararası Düzenlemeler	494
a. BM Düzenlemeleri.....	494
b. ILO Düzenlemeleri	495
2. AB Düzenlemeleri	498
3. Ulusal Düzenlemeler.....	499
a. Anayasa	499
b. Kanunlar ve Yönetmelikler.....	500
C. Çalışma Hayatında Çocuk ve Gençleri Koruyucu Düzenlemeler.....	500
1. Asgari Çalışma Yaşı ve İzin Verilen Çalışmalar.....	500
a. Asgari Çalışma Yaşı	500
i. İş Kanunu'nda	500
ii. Diğer Kanunlarda	503
b. Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılabilecekleri İşler...504	
c. Çalışmanın Yasak Olduğu İşler	506
i. Yer ve Su Altı İşleri.....	506
ii. Gece Çalışmaları.....	506
iii. Diğer İşler	507
2. Çalışma ve Dinlenme Süreleri	508
a. Çalışma Süreleri	508
b. Dinlenme Süreleri.....	509
i. Ara Dinlenmesi.....	509
ii. Hafta Tatili, Ulusal Bayram ve Genel Tatil.....	510
iii. Yıllık Ücretli İzin.....	510
3. Yaptırım	511

D. İşverenlere Yönelik Yükümlülükler.....	511
1. İş Sağlığı ve Güvenliği Bakımından	511
2. Diğer Yükümlülükler	512
III. ÇALIŞMA HAYATINDA ENGELLİLERİN KORUNMASI.513	
A. Çalışma Hayatında Engelliler.....	513
1. Genel Olarak.....	513
2. Engelli Kavramı.....	514
3. Engellilerin İstihdama Katılma Oranları.....	516
4. Çalışma Hayatında Engellilere Yönelik Temel Uluslararası Düzenlemeler	517
5. Ulusal Düzenlemeler.....	519
a. Anayasa	519
b. Engelliler Hakkında Kanun	520
c. İş Kanunu.....	521
i. Engelli İşçi Çalıştırma Yükümlülüğü	521
ii. Ayrımcılık Yasağı.....	526
iii. Korumalı İşyerleri.....	527
B. Engelli Çalışanlar Bakımından İş Sağlığı ve Güvenliği.....	529
1. Genel Olarak.....	529
2. Mevzuat Hükümleri.....	529

DOKUZUNCU BÖLÜM
GECE ÇALIŞMASI VE POSTALAR
HALİNDE ÇALIŞMA

I. GECE ÇALIŞMASI.....	533
A. Genel Olarak.....	533
B. Yönetmelikler Bakımından Uygulama Önceliği Meselesi	534
C. Gece Çalışmasının Tanımı.....	535
D. Gece Çalışmalarının Süresi.....	537
1. Genel Kural	537

2. İstisnalar.....	538
E. Gece Postalarında Çalıştırılacak İşçiler İçin Sağlık Raporunun Alınması	539
F. Gece Çalıştırma Yasağı	541
G. Postalar Halinde Çalışmada Gece Postalarının Değişme Süresi.....	542
H. Gece Postalarında Çalışan Kadınların İşyerine Ulaşımı.....	543
II. POSTALAR HALİNDE ÇALIŞMA	544
A. Genel Olarak.....	544
B. İşçi Postalarının Düzenlenmesi ve İlanı.....	545
C. Postalar Halinde Çalışmalarda Dinlenme Süreleri	548
1. Posta Değişiminde Dinlenme Süresi	548
2. Ara Dinlenmeleri	548
3. Hafta Tatili	548

ONUNCU BÖLÜM İŞ TEFTİŞİ

I. GENEL OLARAK.....	549
II. İŞ TEFTİŞİ KAVRAMI	551
III. İŞ TEFTİŞİNİN TÜRLERİ.....	553
IV. TEFTİŞ RAPORUNUN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	554
V. MÜFETTİŞLERİN TEFTİŞE İLİŞKİN GÖREV VE YETKİLERİ	557
VI. İŞ TEFTİŞİNE ARA VERME UYGULAMASI.....	563
KAYNAKÇA	567